

NABOŻEŃSTWO A EDUKACJA

SOBOTA (PO POŁUDNIU) — 7 listopada

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: Dn 3,1-30; Ap 14,6-12; Ps 78,1-17; J 4,7-26; 1 Krn 16,1-36; Mk 7,1-13.

TEKST PAMIĘCIOWY: „Przynieście Panu chwałę imienia jego, przynieście ofiarę i wejdźcie przed oblicze jego! Oddajcie pokłon Panu w świętej ozdobie!” (1 Krn 16,29).

Oddawanie czci Bogu jest częścią człowieczeństwa — częścią ludzkiej natury, nawet w jej upadłym stanie. Niewątpliwie zostaliśmy stworzeni jako istoty, które w wolności danej nam przez Boga pragną oddawać Jemu cześć, dlatego że Go miłujemy i wiemy, że jest godny czci. Takie oddawanie czci musiało być łatwe i naturalne przed upadkiem, gdy ludzie spotykali się z Bogiem twarzą w twarz w środowisku nieskażonym przez grzech, śmierć i zniszczenie — środowisku, które w obecnym upadłym świecie jest dla nas nie do wyobrażenia.

Choć obecnie wewnętrzna potrzeba oddawania czci Bogu nadal istnieje w nas, to — jak wszystko na świecie — została owa potrzeba wypaczona i zniekształcona przez grzech. To oznacza, że jako istoty skłonne oddawać boską cześć możemy jednocześnie błędnie wybierać przedmiot owej czci czy nawet oddawać cześć Panu, ale w sposób niezgodny z Jego wolą (zob. np. Mk 7,1-13; Jr 7,4).

Zatem, skoro oddawanie czci Bogu jest tak ważne w chrześcijańskim życiu, chrześcijańska edukacja musi dotyczyć kwestii nabożeństwa, którą poruszymy w lekcji tego tygodnia.

Wszyscy oddajemy boską cześć komuś lub czemuś

NIEDZIELA — 8 listopada

W każdym z nas istnieje zaszczerpiona nam pierwotnie przez Boga i — jak wszystko — wypaczona przez grzech potrzeba oddawania boskiej czci. Oczywiście na początku mieliśmy czcić jedynie Tego, który jest godzien czci — naszego Pana i Stwórcę. Jednak od upadku potrzeba ta uległa znacznemu wypaczeniu.

Owszem, wszyscy oddajemy boską cześć komuś lub czemuś. To pomaga wyjaśnić, dlaczego w dziejach ludzkości i obecnie ludzie praktykują różne formy kultu religijnego. W starożytnym Egipcie boską czią obdarzano faraona. W innych miejscach i innych kulturach ludzie odprowadzali nabożeństwa przed posągami zwierząt, wielogłowymi bożkami i innymi rzekomo boskimi obiektami. Wielu oddawało najwyższą cześć słońcu, księżycowi i gwiazdom.

W naszych czasach większość ludzi jest na tyle rozumna, że nie kłania się posągom żaby (ale najwyraźniej nie na tyle rozumna, by nie kłaniać się posągom Marii). To nie oznacza, że ludzie, w tym także ci zeświecczeni, nie mają żadnych obiektów czci. Wielu ludzi czci bowiem pieniądze, władzę, seks, samych siebie, gwiazdy muzyki rozrywkowej, słynnych aktorów czy nawet wybitnych polityków. To, co najbardziej kochamy, na czym najbardziej skupiamy swoją uwagę i dla czego żyjemy, jest tym, czemu oddajemy najwyższą cześć. A jak ostrzegał amerykański pisarz David F. Wallace (1962-2008), jeśli oddajesz cześć niewłaściwej rzeczy, to ta rzecz „zje cię żywcem”³⁹.

Czego wydarzenie opisane w 3. rozdziale *Księgi Daniela* uczy nas o znaczeniu prawdziwego wielbienia?

Trzej młodzi Hebrajczycy potraktowali poważnie drugie przykazanie biblijnego dekalogu (zob. Wj 20,4-6) — tak poważnie, jak Bóg je traktuje. W końcu jest to jedno z dziesięciorga przykazań, tak samo jak zakaz mordowania czy kradzieży. Oddawanie czci Bogu we właściwy sposób jest tak ważne, iż stanie się zasadniczą kwestią w czasie końca, czyli tuż przed powtórным przyjściem Chrystusa. Tak więc chrześcijańskie wykształcenie musi obejmować kwestię oddawania czci Bogu — na czym ono polega, jak to czynić, dlaczego jest to ważne i komu oddawać cześć?

Przeczytaj Ap 14,6-12. Czego wersety te uczą o tym, jak ważna będzie kwestia oddawania czci Bogu w ostatnim kryzysie przed powtórным przyjściem Chrystusa?

³⁹ Philip W. Eaton, *Sing Us a Song of Joy: Saying What We Believe in an Age of Unbelief*, Eugene 2018, s. 110 (przyp. red.).

„Znów opowiadali go dzieciom swoim” (Ps 78,6)

PONIEDZIAŁEK — 9 listopada

Starotestamentowe psalmy odgrywały istotną rolę w życiu religijnym starożytnych Izraelitów. Były recytowane, śpiewane, nierzadko przy akompaniamencie instrumentów muzycznych, podczas nabożeństw, zwłaszcza tych publicznych, które w czasach starotestamentowych były bardzo ważną formą oddawania czci Bogu. Izraelici żyli jako wspólnota, więc oddawali cześć Bogu wspólnie.

Psalmy to z reguły poetyckie utwory religijne — teksty pieśni. Hebrajskie słowo oznaczające *Księgę Psalmów* to *Tehillim*, co można przetłumaczyć jako *Pieśni pochwalne*. Gdy śpiewamy pieśni pochwalne Bogu i cokolwiek innego czynimy przy tym, to oddajemy Jemu chwałę.

Przeczytaj Ps 78,1-17. Jakie zasadnicze przesłanie jest zawarte w tych słowach i jak pasuje ono do kwestii nabożeństwa i chrześcijańskiego wychowania?

W przesłaniu płynącym z 78. rozdziału *Księgi Psalmów* zawarte jest pewne postanowienie. Asaf napisał w nim, że będzie opowiadał „zagadkowe⁴⁰ dzieje starodawne” (Ps 78,2). Słowo *zagadkowe* nie znaczy tu *złowieszcze*, ale raczej *mgliste* czy *zanikające*, jak z upływem czasu zapominana jest dawna historia. Chodzi tu o to, że kształcenie w Izraelu obejmowało nauczanie dzieci o tym, jak Pan prowadził w przeszłości swój wybrany lud.

Przeczytaj Ps 78,6-17. Jakich szczególnych lekcji mieli udzielać Izraelici swoim dzieciom? Jaki był ostateczny cel tej edukacji religijnej?

Wśród celów wychowawczych wymienionych w tych wersetach jest także i to, by dzieci nauczyły się ufać Bogu i przestrzegać Jego przykazań. Jak nowotestamentowe wersety — takie jak Ap 14,12 — mogą spełniać podobną rolę w naszych czasach?

⁴⁰ Zakryte (BC), dziwne (PJK), tajemnice (BT), zagadki (BL), podania (NBG), opowieści (DBG) (przyt. red.).

Jeden z najwspanialszych przykładów tego, jak Jezus służył skruszonym duszom, to spotkanie Jezusa z Samarytanką przy studni.

Przeczytaj J 4,7-26. Co Jezus powiedział Samarytance na temat oddawania czci Bogu? Co sprawiło, że w rozmowie przywołany został ten temat?

Choć to kobieta starała się zmienić temat rozmowy, nawiązując do kwestii nabożeństwa, Jezus skorzystał z tej okazji, by przekazać jej ważne prawdy dotyczące oddawania czci Bogu oraz tego, co się z tym wiąże. Być może najważniejsze dla nas w związku z tą lekcją są słowa Jezusa zapisane w J 4,24:

— „Bóg jest duchem, a ci, którzy mu cześć oddają, winni mu ją oddawać w duchu i w prawdzie”.

Prawdziwe wielbienie Boga musi być oddawaniem czci *w duchu*, to znaczy, musi wypływać z miłości do Boga i osobistego poznania Go. „Jedyną religią, która prowadzi do Boga, jest ta, która pochodzi od Niego. Jeżeli pragniemy służyć Mu we właściwy sposób, musimy narodzić się z Ducha Świętego. To oczyści nasze serce i odnowi nasz umysł, dając nam nową zdolność poznawania i miłowania Boga. Wzbudzi w nas gotowość posłuszeństwa wobec wszystkich Jego wymagań. Na tym polega prawdziwa cześć i owoc działania Ducha Świętego”⁴¹.

Jednocześnie oddawanie czci Bogu musi się odbywać *w prawdzie*. Musimy mieć wiedzę o Bogu — o tym, kim On jest i czego od nas wymaga. Mówiąc innymi słowy, liczy się to, w co wierzymy. (Na przykład zastanów się nad tym, jak ważne jest to, że wiemy, iż oddajemy cześć Bogu, który nie skazuje ludzi na wieczne męki w piekle).

Tak więc widzimy tu dwa elementy nabożeństwa — doświadczenie płynące z poznania Boga i z posłuszeństwa wobec Niego oraz niezależną od opinii innych ludzi prawdę objawioną nam przez Boga. Duch bez prawdy może prowadzić do powierzchownego roztkliwienia opartego na zmiennych uczuciach. Natomiast prawda bez ducha może prowadzić do drobiazgowego przestrzegania form i przepisów bez wnikania w ich treść. Tak więc powinniśmy oddawać cześć Bogu w duchu i w prawdzie.

Jak mógłbyś nauczyć kogoś oddawać cześć Bogu „w duchu i w prawdzie” (J 4,24)? W jakich przypadkach wymagane jest silniejsze zaakcentowanie jednego z tych elementów?

⁴¹ Ellen G. White, *Życie Jezusa*, Warszawa 2018, wyd. 16, s. 134-135.

Przeczytaj 1 Krn 16,1-36. Spróbuj zobaczyć w wyobraźni tę scenę. Czy wyobrażasz ją sobie jako pełną dostojeństwa i powagi, czy raczej jako świąteczną i pełną radości? W jaki sposób mogła ona łączyć w sobie wszystkie te cechy? Czego możemy się nauczyć z tej sceny o oddawaniu czci Bogu oraz o tym, jak powinniśmy nauczać o nabożeństwie i przeżywać je?

Miejszem nabożeństwa była świątynia, w której Bóg zamieszkał wśród starożytnych Izraelitów i przez którą objawiał im plan zbawienia. Tak więc w centrum nabożeństwa i nauczania związanego z nabożeństwem musi być Jezus i plan zbawienia zapowiedziany w świątynnych obrzędach. Cokolwiek jeszcze Bóg uczynił dla nas, za co zasługuje na to, by Go wielbić, wszystko to nie znaczyłoby dla nas nic bez nadziei życia wiecznego zaoferowanej nam przez ofiarną śmierć Jezusa, którą poniósł za nas na krzyżu.

Zwróć uwagę także na ewangelizacyjną wymowę tego fragmentu księgi — cały świat miał się dowiedzieć o Bogu Izraela.

Zastanów się nad 1 Krn 16,29: „Przynieście Panu chwałę imienia jego, przynieście ofiarę i wejdźcie przed oblicze jego! Oddajcie pokłon Panu w świętej ozdobie⁴²!” *Święta ozdoba? Co mogą oznaczać te słowa?*

Pomyślmy o tym, jak wstrętny, niszczący i upadający jest grzech. Trudno nam sobie dziś wyobrazić, jak złe, straszne i hańbiące były praktyki kultowe narodów otaczających Izrael — w tym takie jak składanie ofiar z ludzi (nawet małych dzieci). Niewątpliwie praktyki te odzwierciedlały usposobienie i charakter ludzi, którzy w nich uczestniczyli.

W przeciwieństwie do tego Izraelici mieli być świętym narodem — oddzielnym od złych zwyczajów praktykowanych przez okoliczne ludy. Mieli być świętymi w sercu i umyśle, a dzięki temu ich nabożeństwo miało nosić znamiona piękna przed Bogiem. Raz po raz starotestamentowi prorocy wypowiadali się przeciwko tym, którzy oddawali cześć Panu, a jednocześnie byli pełni zepsucia, tak iż ich serca były daleko od Niego.

⁴² *Ozdoba świętości (BI), ozdoba święta (BJW), ozdoba świętobliwości (BG), odświętne szaty (BL), odzienie święte (BP), święta szata (BD), zacny przybytek (BB), wspaniała świątynia (BC), święte dziedziczne (BRP) (przyp. red.).*

Starożytni Izraelici byli otoczeni przez bardzo religijne narody, tak zaangażowane w oddawanie czci bogom i zaskarbianie sobie ich przychylności, iż byli gotowi złożyć w ofierze własne dzieci. Coś takiego wymaga niezwyklego poświęcenia, nieprawdaż?

Tak więc oddawanie czci prawdziwemu Bogu było ważnym elementem ochrony Hebrajczyków przed uwikłaniem w bałwochwalstwo i fałszywe kultury okolicznych narodów. Jednak mimo wszelkich ostrzeżeń Izraelici nadal popadali w bałwochwalcze praktyki, przed którymi byli wyraźnie ostrzeżeni.

A jak jest z nami dzisiaj? Dlaczego oddawanie czci prawdziwemu Bogu, połączone ze wspominaniem wszystkiego, czego On dokonał dla nas, jest tak ważne zwłaszcza wobec zagrożeń związanych ze współczesnym bałwochwalstwem?

Przeczytaj Mk 7,1-13. Jaka zasada została wyrażona w Mk 7,7-9? Jak możemy ją zastosować w chrześcijańskim nauczaniu, by nie ulec fałszywym naukom wyznawanym w świecie, a mogącym źle wpływać na praktyczną stronę naszej wiary?

Wiele wielkich intelektualnych idei we współczesnym świecie jest opartych na naturalistycznej wizji rzeczywistości. Wiele dyscyplin naukowych studiowanych na uczelniach jest wykładanych jako pozostających w sprzeczności z *Pismem Świętym*. Możemy być kuszeni, by hołdować poglądom, twierdzeniom i teoriom przyjętym przez ludzi. Możemy także ubóstwiać błyskotliwe umysły filozofów, naukowców i matematyków, którzy sformułowali i ogłosili te idee. Rzecz w tym, że owe idee są sprzeczne z *Pismem Świętym*, ale ponieważ są nauczane i przyjmowane jako prawdziwe, niektórzy usiłują je wtłoczyć w chrześcijański system oświatowy. Jednak można to uczynić wyłącznie za cenę kompromisu w sprawach wiary, co oznacza przekręcanie i wypaczanie *Pisma Świętego*, aby dopasować je do przyjętych z zewnątrz poglądów.

Jakie współczesne popularne wierzenia nie są zgodne z *Pismem Świętym* i jak jako Kościół możemy się ustrzec włączenia ich w nasz system edukacyjny?

DO DALSZEGO STUDIUM

„»Podstępne jest serce, bardziej niż wszystko inne, i zepsute« (Jr 17,9). Ludzie wyznający chrześcijańską religię nie są skłonni uważnie przyjrzeć się sobie i przekonać się, czy trwają w wierze. Przerazającym faktem jest to, iż wielu skłania się ku fałszywej nadziei. Niektórzy polegają na dawnym religijnym doświadczeniu sprzed lat. Nakłonieni do rachunku sumienia, rozumiejąc, że powinni mieć świeże codzienne doświadczenie, nie mają nic do powiedzenia. Sądzą, że wyznawanie prawdy ich zbawi. Gdy te grzechy, których Bóg nienawidzi, zostaną porzucone, Jezus przyjdzie i będzie wieszerał z tobą, a ty z Nim. Będziesz czerpać boską moc od Jezusa i wzrastać w Nim, mogąc ze świętym triumfem powiedzieć:

— Błogosławiony niech będzie Bóg, »który nam daje zwycięstwo przez Pana naszego, Jezusa Chrystusa« (1 Kor 15,57).

Pan wolałby, żeby letni wyznawcy religii chrześcijańskiej nie wymieniali nawet Jego imienia. Są oni jedynie ciężarem dla tych, którzy pragną być wiernymi wyznawcami Jezusa. Są oni zawalidrogami dla niewierzących, a źli aniołowie cieszą się z nich i szydą z Bożych aniołów z powodu pokrętnego postępowania tych ludzi. Tacy ludzie są przekleństwem dla dzieła Bożego w kraju i za granicą. Przybliżają się do Boga ustami, ale ich serca są daleko od Niego⁴³.

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. W Mk 7,1-13 czytamy, że problem fałszywego oddawania czci Bogu ma swoje źródło w ludzkim sercu. Bóg nie przyjmuje hołdu w postaci wypowiedzianych słów, jeśli nie wypływa on z naszego serca. Dlaczego ewangelia, czyli prawda o śmierci Jezusa za nas, jest sposobem na otwarcie naszych serc i prawdziwe umiłowanie Boga?

2. Zastanów się głębiej nad pojęciem oddawania czci Bogu „w duchu i w prawdzie” (J 4,24). Czy możliwe jest oddawanie Bogu prawdziwej czci tylko w duchu albo tylko w prawdzie, czy też prawdziwa cześć wymaga jednego i drugiego? Jeśli tak, to dlaczego?

3. Tak, nasze serca muszą być prawe, by szczerze czcić Boga, ale co to oznacza? Czy musisz czekać, aż w pełni nawiążesz łączność z Panem, a twoje życie stanie się doskonale uporządkowane, zanim będziesz mógł oddawać cześć Bogu? Z drugiej strony, jak nabożeństwo, czyli prawdziwe oddawanie czci Bogu, może pomóc osiągnąć twojemu sercu harmonię z Nim?

⁴³ Ellen G. White, *Spiritual Gifts*, t. 3-4, Hagerstown 1945, s. 35.